

Centrum Badania Opinii Społecznej

ul. Żurawia 4 skr. pt. 24

00-955 WARSZAWA 15

SEKRETARIAT: 29-35-69; 28-37-04; 28-90-17

Telex: 816-436

ZESPÓŁ REALIZACJI BADAŃ: 40-56-41

Telefax: 29-40-89

BS/162/52/91

OPINIA PUBLICZNA
O SYTUACJI GOSPODARCZEJ I POLITYCE EKONOMICZNEJ RZĄDU

Komunikat z badań

Warszawa, kwiecień 1991 r.

Celem opracowania jest przedstawienie opinii społecznych o sytuacji gospodarczej naszego kraju oraz o polityce ekonomicznej rządu¹.

Opinie o obecnej i przyszłej sytuacji gospodarczej

Kwietniowe opinie o aktualnej sytuacji gospodarczej w Polsce są nieco lepsze niż odnotowane w marcu. Co prawda nadal dominują oceny negatywne - w kwietniu jako złą uznało obecną sytuację gospodarczą 48% respondentów, a tylko co piąty (20%) postrzegał ją jako dobrą - ale odsetek tych pierwszych zmniejszył się, a tych drugich zwiększył o 5 punktów procentowych. W sumie zatem 10% badanych zmieniło swe oceny na lepsze. Podobnie jak przed miesiącem co czwarty ankietowany (26%) określa tę sytuację jako ani dobrą ani złą (tab. 1, rys. 1).

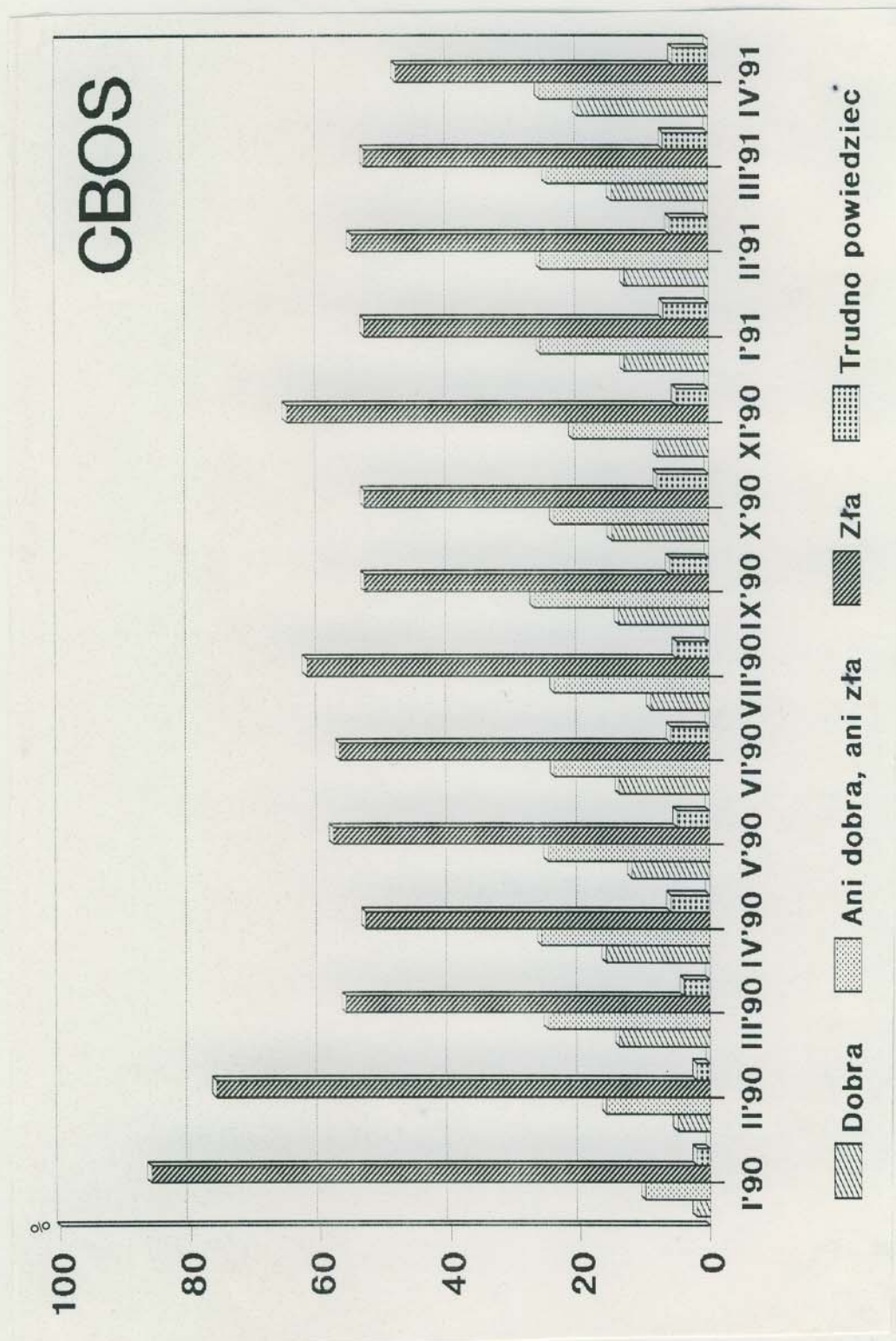
Tabela 1

w procentach

Oceny obecnej sytuacji gospodarczej w Polsce	Wskazania respondentów według terminów badań:										
	IV'90	V'90	VI'90	VII'90	IX'90	X'90	XI'90	I'91	II'91	III'91	IV'91
Dobra	16	12	14	9	14	15	8	13	13	15	20
Ani dobra, ani zła	26	25	24	24	27	24	21	26	26	25	26
Zła	53	56	57	62	53	53	65	53	55	53	48
Trudno powiedzieć	6	5	6	5	6	8	5	7	6	6	5
Aprobata "netto"	-37	-44	-43	-51	-39	-38	-57	-40	-42	-38	-28
Uwaga: W sierpniu '90 i grudniu '90 brak pomiaru.											

Również w porównaniu z wynikami sprzed roku obecnie jest nieco więcej ocen pozytywnych (o 4%), a mniej negatywnych (o 5%).

¹ Sondaż CBOS "Aktualne problemy i wydarzenia (15)" przeprowadzony w dniach 12-16 kwietnia 1991 r. na 1000-osobowej ogólnopolskiej reprezentatywnej próbie losowej dorosłej ludności.

Rys. 1. Ocena aktualnej sytuacji gospodarczej w Polsce

Także kwietniowe przewidywania badanych co do rozwoju sytuacji gospodarczej są nieco lepsze niż wyrażane poprzednio (tab. 2, rys. 2). Obecnie liczba respondentów nastawionych optymistycznie (48%) nie tylko przewyższała łączny odsetek pesymistów (16%) i tych, którzy nie przewidują zmian (19%) - proporcje takie są stałą cechą tego pomiaru - ale również, w porównaniu z marcem, nastąpił jej wzrost o 5 punktów procentowych. Jednocześnie zmalała nieco liczba mających przeciwne zdania na ten temat (o 2%). Co piąty respondent (18%) nie miał zdania w tym względzie.

Tabela 2

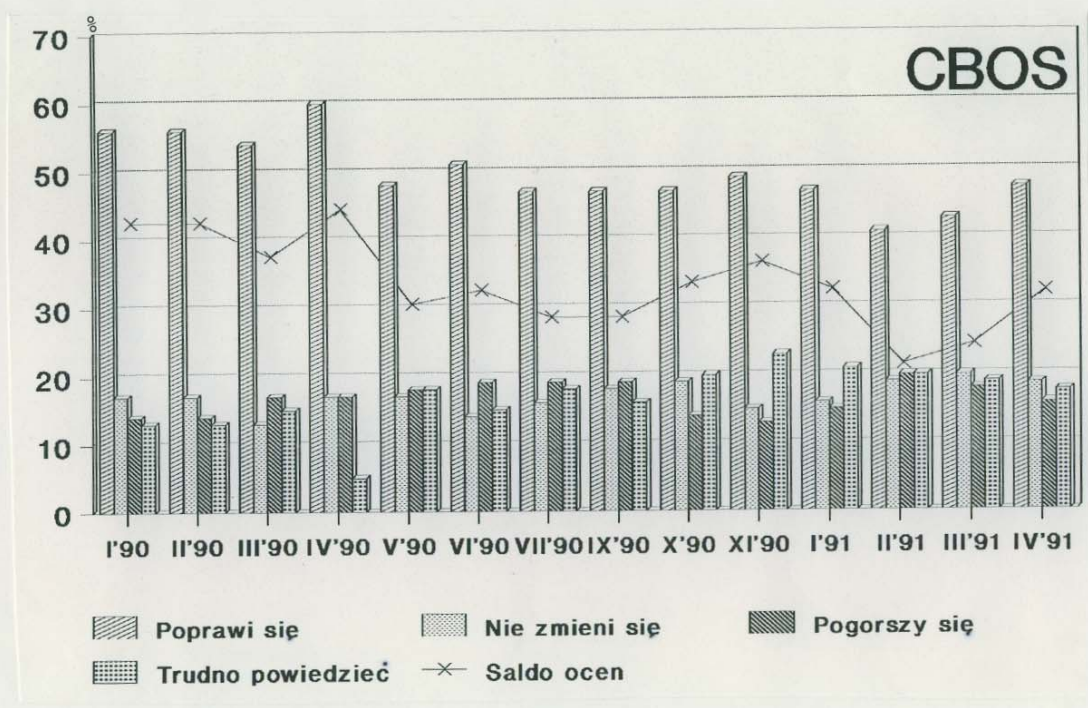
w procentach

Przewidywania rozwoju sytuacji gospodarczej w Polsce w ciągu najbliższych dwóch lat	Wskazania respondentów według terminów badań:										
	IV'90	V'90	VI'90	VII'90	IX'90	X'90	XI'90	I'91	II'91	III'91	IV'91
Poprawi się	60	48	51	47	47	47	49	47	41	43	48
Nie zmieni się	17	17	14	16	18	19	15	16	19	20	19
Pogorszy się	17	18	19	19	19	14	13	15	20	18	16
Trudno powiedzieć	5	18	15	18	16	20	23	21	20	19	18
Aprobata "netto"	43	30	32	28	28	33	36	32	21	25	32
Uwaga: W sierpniu '90 i grudniu '90 brak pomiaru.											

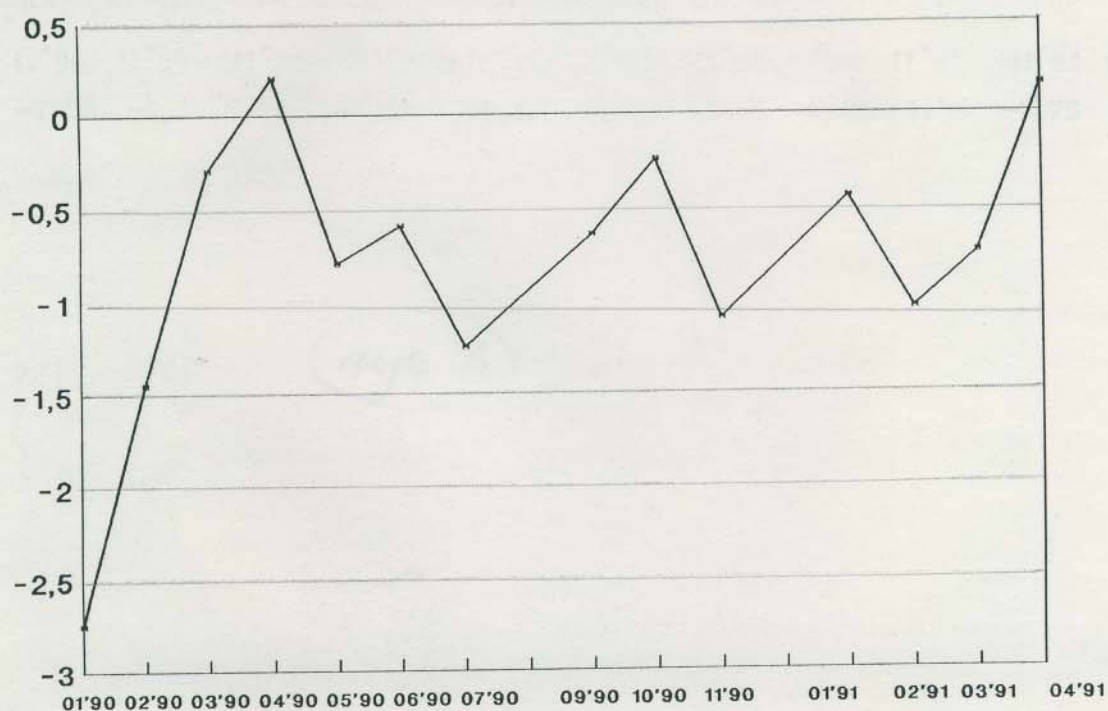
W stosunku do wyników sprzed roku liczba optymistów zmalała jednak o 12%, pesymistów natomiast wzrosła o 1%. Wartość "saldo ocen" w kwietniu '91 w stosunku do poziomu tego wskaźnika sprzed roku jest niższa o 11 punktów procentowych.

Korzystniejsze oceny obecnej i przyszłej sytuacji gospodarczej znalazły swoje odzwierciedlenie w wyższej - i po raz pierwszy od roku dodatniej - wartości syntetycznego wskaźnika społecznej percepcji sytuacji gospodarczej².

² Średnia ocen obecnej i przewidywanej sytuacji gospodarczej; wskaźnik może przyjmować wartości od -10 (oceny najmniej korzystne) do 10 (oceny najbardziej korzystne).

Rys. 2. Przewidywania dotyczące rozwoju sytuacji gospodarczej w Polsce

Rys. 3. Wskaźnik społecznej percepcji sytuacji gospodarczej

Należy także zauważyć, że od grudnia '90 wzrósł odsetek respondentów (z 77 do 80) uważających, że trudności naszego kraju są przejściowe.

Oczekiwania dotyczące szybszego niż dotychczas tempa przemian w naszym kraju są trzykrotnie częstsze niż przekonanie, że będzie ono wolniejsze (tab. 3). O ile w lutym '90, a więc na starcie pierwszego "solidarnościowego" rządu, a także w listopadzie '90, kiedy hasłem wyborczym przyszłego prezydenta było "przyspieszenie", spodziewano się najczęściej wzmocnienia tempa rozwoju gospodarczego kraju, o tyle w czerwcu '90 i kwietniu tego roku dominowała opinia o utrzymaniu się dotychczasowej szybkości tempa rozwoju. Obecny okres jest zatem raczej czasem pewnej stabilizacji poglądów w tej kwestii.

Tabela 3

w procentach

Przewidywane tempo rozwoju gospodarczego kraju w ciągu najbliższego roku, dwóch lat	Wskazania respondentów według terminów badań:			
	II'90	IV'90	XI'90	IV'91
Szybsze niż obecnie	43	36	47	35
Takie samo	36	43	31	47
Wolniejsze niż obecnie	17	18	10	12
Trudno powiedzieć	3	4	12	6

Częstość występowania negatywnych ocen obecnego stanu gospodarki (tabela 1 aneksu) rośnie z wiekiem respondenta (prawidłowość ta dotyczy badanych w wieku produkcyjnym). Źle oceniają stan gospodarki mieszkańcy wsi oraz dużych i bardzo dużych miast, ankietowani z wykształceniem podstawowym bądź wyższym oraz badani mający niskie lub wysokie dochody. Największymi optymistami co do przyszłości gospodarki (tabela 2 aneksu) są najmłodsi (do 24 lat) i najstarsi uczestnicy sondażu oraz mieszkańcy miast. Optymizm rośnie wraz z wykształceniem i dochodem.

Opinie o rządowym programie gospodarczym

W kwietniu aż dwie trzecie respondentów (o 19% więcej niż w marcu i więcej niż w ogóle kiedykolwiek) wyraziło zaufanie do polityki gospodarczej rządu. Co czwarty - podobnie jak miesiąc wcześniej - wypowiedział się negatywnie (tab. 4).

Tabela 4

w procentach

Odpowiedzi na pytanie: "Czy, Pana(i) zdaniem, polityka nowego rządu stwarza szanse wyjścia z kryzysu gospodarczego?"	Wskazania respondentów według terminów badań:											
	II'90	V'90	VI'90	VII'90	IX'90	X'90	XI'90	I'91	II'91	III'91	IV'91	
Tak	64	58	58	51	56	48	43	43	45	48	67	
Nie	17	21	24	30	29	31	38	11	23	27	26	
Trudno powiedzieć	19	21	17	19	15	21	19	45	32	25	8	
Aprobata "netto"	47	37	44	21	27	17	5	32	22	21	41	

Procenty nie sumują się do 100, gdyż nie uwzględniono braków danych. W marcu, kwietniu, sierpniu i grudniu 1990 r. brak pomiaru.

Taki rozkład odpowiedzi przy jednoczesnym znacznym zmniejszeniu się liczby ankietowanych nie mających opinii świadczy, iż marcowi niezdecydowani zasilili przede wszystkim grupę pozytywnie oceniających politykę gospodarczą rządu.

Polityce gospodarczej rządu ufają najczęściej (tabela 3 aneksu) młodzi uczestnicy sondażu, legitymujący się wykształceniem średnim lub wyższym, osoby mające dochody powyżej średniej krajowej. Wśród grup społeczno-zawodowych korzystne oceny formułują najczęściej prywatni przedsiębiorcy, dyrektorzy zakładów państwowych oraz pracownicy umysłowi.

Istotnym wskaźnikiem ocen rządowej polityki gospodarczej jest stosunek do planu Balcerowicza (tab. 5).

Tabela 5

w procentach

Stosunek do programu Balcerowicza	Wskazania respondentów według terminów badań:											
	IV'90	V'90	VI'90	VII'90	IX'90	X'90	XI'90	I'90	II'90	III'90	IV'90	
Popiera	34	33	37	26	35	35	31	30	20	31	37	
Nie popiera	19	24	22	24	21	19	24	29	32	27	25	
Za mało o nim wie	33	29	30	35	35	32	31	26	34	29	36	
Trudno powiedzieć	13	13	11	14	11	13	13	15	14	12	1	
Aprobata "netto"	15	9	15	2	14	16	7	1	-12	4	12	
Uwaga: W sierpniu '90 i grudniu '90 brak pomiaru. Procenty nie sumują się do 100, gdyż nie uwzględniono braku danych.												

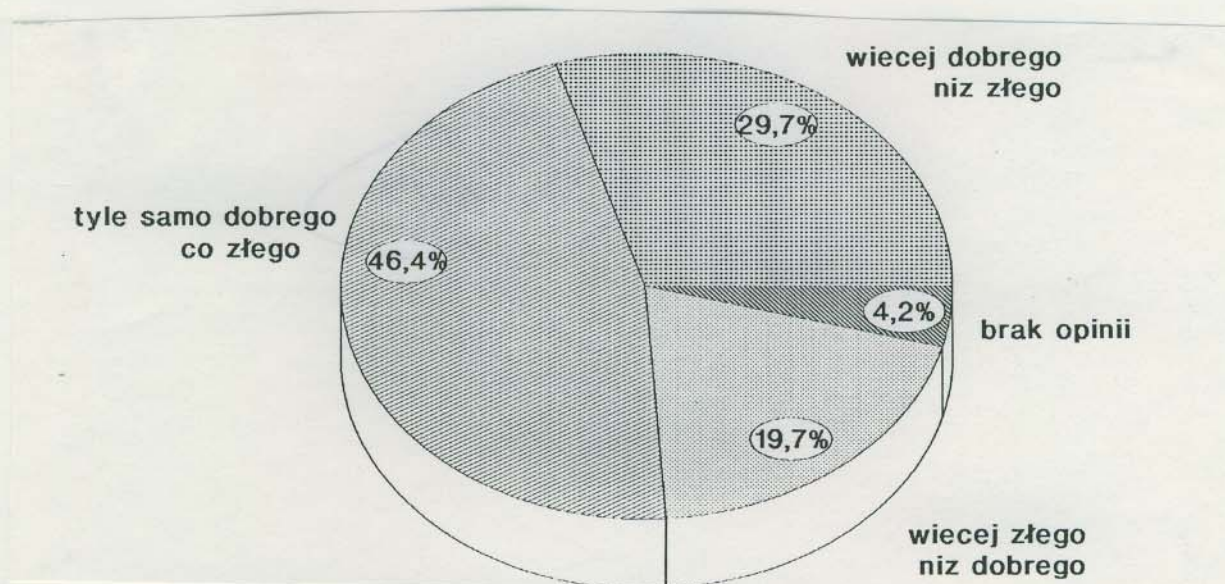
Kwiecień '91 był miesiącem, w którym plan Balcerowicza powtórnie - po najgorszym pod względem ocen lutym '91 i odzyskaniu w marcu '91 zajmowanej wcześniej pozycji - miał więcej zwolenników niż przeciwników. Co więcej, w ciągu miesiąca liczba tych pierwszych wzrosła o 6%, tych drugich praktycznie nie uległa zmianie. Zmniejszył się odsetek (o 7 punktów) twierdzących, że zbyt mało wiedzą o rządowym programie, aby go ocenić.

W porównaniu z wynikami ubiegłorocznymi liczba zwolenników planu Balcerowicza nie uległa istotnym zmianom, wzrosła natomiast liczba przeciwników (o 6 punktów procentowych).

Zdaniem największej części respondentów plan Balcerowicza przynosi Polsce "tyle samo dobrego, co złego". Należy jednak zauważyć, że odsetek tych, którzy dostrzegają więcej dobrych stron tego planu, niż złych jest wyższy (o 10 punktów) niż mających odmienne zdanie (rys. 4).

Czy według Pana(i) plan Balcerowicza przynosi Polsce:

Rys. 4. Ocena efektów planu Balcerowicza dla kraju

Analiza związku poparcia dla planu Balcerowicza z danymi społeczno-demograficznymi (tabela 4 aneksu) informuje, że częściej poparcie deklarują mieszkańcy miast (zwłaszcza dużych) niż wsi. Istnieje wyraźny, dodatni związek takiej postawy z poziomem wykształcenia i wysokością dochodów. Wśród grup społeczno-zawodowych najczęściej aprobuje ten program inteligencja oraz kadra kierownicza przedsiębiorstw państwowych, rządziej prywatnych. Zwolennikami planu Balcerowicza są osoby patrzące na przyszłość kraju przede wszystkim z nadzieją, częściej respondenci o poglądach prawicowych niż centrystycznych lub lewicowych, członkowie "Solidarności".

Kto zyskuje, a kto traci na reformie gospodarczej?

W kwietniowym sondażu badano także opinie o społecznych kosztach reformy gospodarczej - kto przede wszystkim na niej zyskuje, a kto traci. Otrzymane wyniki prezentujemy według malejącego odsetka wskazań.

"Kto, Pana(i) zdaniem, przede wszystkim zyskuje na reformie gospodarczej?"

Bogaci, nowobogacy, kapitaliści, ci co mają pieniądze	28%
Zaradni, przedsiębiorczy, operatywni, pracowici	13%
Sektor prywatny, prywatna inicjatywa, przedsiębiorstwa prywatne	12%
Określani (ujemnie) jako: spekulanci, handlarze, cwaniacy, kombinatorzy, bezrobotni - "obiboki", unikający pracy, ci co nigdy nie pracowali	11%
Handel, handel uliczny, prywatny	5%
Spółeczeństwo, naród, my wszyscy	5%
Dawna nomenklatura, stara nomenklatura, komuniści, spółki nomenklatury komunistycznej lub SB	4%
Nowa nomenklatura, ludzie aktualnie rządzący; ci co są przy władzy	4%
Rząd	3%
Państwo	3%
Ludzie na stanowiskach, inteligencja, dyrektorzy, kierownicy	2%
Wszelkiego rodzaju spółki oraz ich właściciele, ale bez dodatkowych określeń sugerujących nielegalny czy półlegalny sposób powstawania lub działania np. nomenklaturowe	1%
Zagranica, kapitał zagraniczny	1%
Prowadzący działalność na pograniczu prawa, niezgodnie z prawem, wykorzystujący luki prawne	1%
Ludzie mający kontakty, powiązania z zagranicą	0,8%
Pośrednicy	0,6%
Nomenklatura ogólnie	0,5%
Rolnicy, chłopci, mieszkańcy wsi	0,4%
Kościół, kler	0,4%
"Solidarność"	0,3%
Sfera budżetowa	0,2%
Monopoliści	0,1%
Nikt nie zyskuje, na razie nikt nie zyskuje	0,5%
Trudno powiedzieć	17%

"A kto, Pana(i) zdaniem, głównie traci na reformie gospodarczej?"

Ludzie biedni, najbiedniejsi, mało zarabiający, o najniższym uposażeniu	22%
---	-----

Chłopi, rolnicy, rolnictwo	20%
Robotnicy, pracownicy fizyczni	18%
Ludzie pracy, przeciętni obywatele; utrzymujący się wyłącznie z pracy; nie posiadający innych dochodów	12%
Emeryci, renciści, ludzie starzy	10%
Pracownicy gospodarki uspołecznionej, państwowych zakładów	7%
Społeczeństwo, państwo, naród, wszyscy, większość	6%
Bezrobotni	4%
Państwowe zakłady pracy	2%
Sfera budżetowa	1%
Inteligencja, pracownicy umysłowi	1%
Ludzie młodzi, absolwenci szkół, młodzież podejmująca pracę	1%
Ludzie średnio zarabiający, średnia warstwa	0,9%
Skarb państwa	0,6%
Rodziny wielodzietne, niepełne, rozbite, z jednym żywicielem	0,4%
Oświata, nauka, kultura	0,4%
Przemysł	0,3%
Służba zdrowia	0,2%
Mieszkańcy miast	0,1%
Nikt nie traci	1%
Trudno powiedzieć	12%

Zaprezentowany rozkład odpowiedzi wskazuje, że w ocenie społecznych kosztów reformy dominuje kryterium zamożności. Generalnie najczęstsze jest przekonanie, że zyskują bogaci, ci, którzy mają pieniądze, tracą natomiast najbiedniejsi, najmniej zarabiający. Drugim kryterium postrzegania sytuacji, zwłaszcza przy stratach, jest grupa społeczno-zawodowa. Najbardziej odczuwają koszty reformy - zdaniem badanych - chłopi, rolnicy i robotnicy, pracownicy fizyczni. Zyskują natomiast - choć w niewielkim stopniu - ludzie na stanowiskach, inteligencja. Kolejnym kryterium jest rodzaj zatrudnienia i prowadzonej działalności. Tracą ludzie utrzymujący się wyłącznie z pracy, nie posiadający innych dochodów, emeryci i renciści oraz pracownicy gospodarki uspołecznionej, a korzyści odnoszą: sektor prywatny (produkcja i handel) oraz grupy określane pejoratywnie - spekulanci, handlarze, cwaniacy, kombinatorzy, obiboki. Kategorią ogólną

Iną, której bilans strat i zysków równoważy się jest społeczeństwo, naród, my wszyscy.

Oprócz tego zyskuje dawna i nowa nomenklatura (zbliżony odsetek wskazań) oraz rząd i państwo. Ujemne skutki ma reforma dla bezrobotnych, państwowych zakładów pracy i sfery budżetowej.

Na uwagę zasługuje fakt stosunkowo często udzielanej odpowiedzi "trudno powiedzieć", świadczącej o sporym niezrozumieniu mechanizmów reformy.

Ujawniony sposób wyodrębniania grup i warstw społecznych wskazuje, iż w opinii badanych społeczne efekty dokonujących się w naszym kraju przemian są silnie związane z kryteriami ekonomicznymi - w postrzeganiu podziałów społecznych istotną rolę odgrywają posiadane zasoby kapitałowe i zdolność operowania nimi.

* * *

W kwietniowych ocenach obecnej sytuacji gospodarczej nadal dominują opinie negatywne, którym towarzyszą optymistyczne prognozy dotyczące przyszłości naszej gospodarki. Podkreślić tu należy znaczną poprawę opinii w obydwu tych kwestiach - dotyczy to zwłaszcza aktualnej sytuacji gospodarczej, która nigdy nie była postrzegana tak korzystnie jak teraz.

W ocenie polityki gospodarczej rządu dominują oceny pozytywne, których poziom jest wyższy niż kiedykolwiek przedtem. Program Balcerowicza ma, tak samo jak w marcu, więcej zwolenników (których liczba nieco wzrosła) niż przeciwników.

Tabela 1

Charakterystyka badanych	Rozkład odpowiedzi na pytanie: <i>Jak Pan(i) ogólnie ocena obecną sytuację gospodarczą w Polsce? Czy jest ona:</i>			Liczba osób
	dobra	ani dobra, ani zła	zła	
Ogółem	21	28	51	945
<u>Płeć</u>				
Mężczyźni	23	24	53	461
Kobiety	20	31	49	484
<u>Wiek</u>				
Do 24	38	19	43	97
25-29	24	31	44	90
30-39	19	30	50	256
40-49	18	29	52	153
50-59	18	22	59	142
60 lat i więcej	19	29	52	207
<u>Miejsce zamieszkania</u>				
Wieś	14	24	62	390
Miasto	26	30	43	555
<u>Wielkość miasta</u>				
Do 20 tys.	22	28	50	108
21-100	25	30	45	174
101-500	30	34	36	154
501 tys. i więcej mieszkańców	29	29	43	119
<u>Region</u>				
Środkowy (Warszawa)	19	25	56	151
Północno-wschodni (Białystok)	14	22	63	71
Północny (Gdańsk)	28	31	40	102
Południowy (Katowice)	36	24	40	152
Południowo-wschodni (Kraków)	14	29	57	153
Środkowowschodni (Lublin)	21	22	57	72
Środkowozachodni (Poznań)	23	36	41	137
Południowo-zachodni (Wrocław)	11	26	63	107
<u>Wykształcenie</u>				
Podstawowe	17	27	56	389
Zasadnicze zawodowe	29	24	47	234
Średnie	22	35	43	254
Wyższe	19	18	63	68
<u>Grupa społeczno-zawodowa</u>				
Inteligencja, kadra kierownicza	27	18	55	51
Pozostali umysłowi	23	30	47	206
Pracownicy handlu i usług	27	27	46	59
Robotnicy wykwalifikowani	24	30	46	242
Robotnicy niewykwalifikowani	24	34	42	137
Robotnicy najemni w rolnictwie i leśnictwie	16	11	73	37
Rolnicy	12	21	67	163
Prywatni przedsiębiorcy	10	34	56	41
<u>Dochody osobiste respondenta</u>				
Do 450 tys.zł	9	41	50	32
451-700	12	25	63	146
701-950	25	25	50	198
951-1200	22	27	51	187
1201-1450	20	28	51	130
1451-1700	26	27	47	73
1701-1950	18	34	48	50
1951-2200	30	37	33	60
Powyżej 2200 tys.zł	28	22	49	67
<u>Odczucia co do przyszłości kraju</u>				
Nadzieja	37	27	36	295
Nadzieja i obawa	17	34	49	433
Obawa	9	14	76	213
Trudno powiedzieć	0	75	25	4
<u>Przynależność do b.PZPR</u>				
Należał	20	21	58	103
Nie należał	22	29	50	824
<u>Deklarowane poglądy polityczne</u>				
Lewica	20	17	63	123
Centrum	18	30	52	424
Prawica	27	29	45	303
Trudno powiedzieć	22	28	50	86
<u>Przynależność do związków zawodowych</u>				
Należący do:				
NSZZ "Solidarność"	36	24	40	89
skupionych w OPZZ	28	28	43	53
innych	23	23	54	26
Nie należący do żadnych	19	29	52	755
<u>Ocena kierunku rozwoju sytuacji w kraju</u>				
Dobry	33	33	34	436
Zły	10	19	71	290
Trudno powiedzieć	13	29	57	219

Tabela 2

w procentach

Charakterystyka badanych	Rozkład odpowiedzi na pytanie: <i>Czy w ciągu najbliższych dwóch lat, Pana(i) zdaniem, sytuacja gospodarcza:</i>			Liczba osób
	poprawi się	pozostanie bez zmian	pogorszy się	
Ogółem	58	23	19	823
<u>Płeć</u>				
Mężczyźni	56	22	22	410
Kobiety	59	24	17	413
<u>Wiek</u>				
Do 24	71	22	7	90
25-29	49	31	19	87
30-39	54	22	24	225
40-49	58	21	21	135
50-59	55	26	18	121
60 lat i więcej	62	18	20	165
<u>Miejsce zamieszkania</u>				
Wieś	54	21	24	327
Miasto	60	24	16	496
<u>Wielkość miasta</u>				
Do 20 tys.	62	18	20	92
21-100	60	26	14	159
101-500	61	27	11	142
501 tys. i więcej mieszkańców	57	21	21	103
<u>Region</u>				
Środkowy (Warszawa)	58	21	21	123
Północno-wschodni (Białystok)	60	22	18	55
Północny (Gdańsk)	63	21	16	94
Południowy (Katowice)	61	23	16	140
Południowo-wschodni (Kraków)	51	26	23	138
Środkowowschodni (Lublin)	67	14	18	55
Środkowozachodni (Poznań)	56	25	18	126
Południowo-zachodni (Wrocław)	54	24	22	92
<u>Wykształcenie</u>				
Podstawowe	55	23	22	316
Zasadnicze zawodowe	57	25	18	216
Średnie	61	21	18	230
Wyższe	64	18	18	61
<u>Grupa społeczno-zawodowa</u>				
Inteligencja, kadra kierownicza	65	14	22	51
Pozostali umysłowi	65	18	17	186
Pracownicy handlu i usług	56	35	9	54
Robotnicy wykwalifikowani	56	26	18	219
Robotnicy niewykwalifikowani	57	27	16	111
Robotnicy najemni w rolnictwie i leśnictwie	47	25	28	32
Rolnicy	52	17	30	126
Prywatni przedsiębiorcy	60	26	14	35
<u>Dochody osobiste respondenta</u>				
Do 450 tys. zł	50	15	35	20
451-700	59	16	25	115
701-950	51	24	25	167
951-1200	55	26	18	175
1201-1450	54	27	19	117
1451-1700	59	26	15	61
1701-1950	64	20	16	44
1951-2200	72	24	3	58
Powyżej 2200 tys. zł	71	15	14	65
<u>Odczucia co do przyszłości kraju</u>				
Nadzieja	77	18	5	271
Nadzieja i obawa	59	25	16	373
Obawa	26	26	49	176
Trudno powiedzieć	100	0	0	3
<u>Przynależność do b. PZPR</u>				
Należał	53	25	23	93
Nie należał	59	22	19	717
<u>Deklarowane poglądy polityczne</u>				
Lewica	54	19	27	107
Centrum	53	25	22	372
Prawica	66	21	13	278
Trudno powiedzieć	62	25	13	60
<u>Przynależność do związków zawodowych</u>				
Należący do:				
NSZZ "Solidarność"	64	23	13	86
skupionych w OPZZ	63	18	18	49
innych	67	21	12	24
Nie należący do żadnych	56	23	20	648
<u>Ocena kierunku rozwoju sytuacji w kraju</u>				
Dobry	76	17	8	415
Zły	30	32	37	240
Trudno powiedzieć	54	24	21	159

Tabela 3

Charakterystyka badanych	Rozkład odpowiedzi na pytanie: Czy, Pana(i) zdaniem, polityka rządu stwarza szanse wyjścia z kryzysu gospodarczego?		Liczba osób
	tak	nie	
Ogółem	72	28	923
<u>Płeć</u>			
Mężczyźni	73	27	451
Kobiety	72	28	472
<u>Wiek</u>			
Do 24	76	24	99
25-29	81	19	88
30-39	71	28	253
40-49	70	30	151
50-59	73	27	139
60 lat i więcej	68	32	193
<u>Miejsce zamieszkania</u>			
Wieś	65	35	379
Miasto	78	22	544
<u>Wielkość miasta</u>			
Do 20 tys.	76	24	106
21-100	77	23	166
101-500	77	23	150
501 tys. i więcej mieszkańców	79	20	122
<u>Region</u>			
Środkowy (Warszawa)	71	29	154
Północno-wschodni (Białystok)	74	26	65
Północny (Gdańsk)	79	21	97
Południowy (Katowice)	77	23	147
Południowo-wschodni (Kraków)	70	29	146
Środkowowschodni (Lublin)	71	29	73
Środkowozachodni (Poznań)	71	29	135
Południowo-zachodni (Wrocław)	65	35	106
<u>Wykształcenie</u>			
Podstawowe	67	33	370
Zasadnicze zawodowe	72	28	233
Średnie	80	20	252
Wyższe	75	25	68
<u>Grupa społeczno-zawodowa</u>			
Inteligencja, kadra kierownicza	68	32	53
Pozostali umysłowi	79	21	201
Pracownicy handlu i usług	78	22	63
Robotnicy wykwalifikowani	77	23	241
Robotnicy niewykwalifikowani	75	25	129
Robotnicy najemni w rolnictwie i leśnictwie	46	54	37
Rolnicy	57	43	150
Prywatni przedsiębiorcy	77	23	39
<u>Dochody osobiste respondenta</u>			
Do 450 tys.zł	58	42	31
451-700	71	29	140
701-950	68	32	189
951-1200	71	29	185
1201-1450	68	32	123
1451-1700	75	25	73
1701-1950	78	22	50
1951-2200	84	16	62
Powyżej 2200 tys.zł	85	15	68
<u>Odczucia co do przyszłości kraju</u>			
Nadzieja	92	8	291
Nadzieja i obawa	75	25	419
Obawa	39	61	210
Trudno powiedzieć	100	0	1
<u>Przynależność do b.PZPR</u>			
Należał	62	38	101
Nie należał	74	26	804
<u>Deklarowane poglądy polityczne</u>			
Lewica	62	38	125
Centrum	69	30	423
Prawica	79	21	304
Trudno powiedzieć	77	23	62
<u>Przynależność do związków zawodowych</u>			
Należący do:			
NSZZ "Solidarność"	78	22	92
skupionych w OPZZ	68	32	50
innych	88	12	25
Nie należący do żadnych	72	28	736
<u>Ocena kierunku rozwoju sytuacji w kraju</u>			
Dobry	90	10	437
Zły	47	53	271
Trudno powiedzieć	67	33	215

Charakterystyka badanych	Rozkład odpowiedzi na pytanie: <i>Jak określił(a)by Pan(i) swój stosunek do programu Balcerowicza?</i>			Liczba osób
	popiera	nie popiera	za mało o nim wie	
Ogółem	38	26	37	984
<u>Płeć</u>				
Mężczyźni	44	29	27	472
Kobiety	32	22	46	512
<u>Wiek</u>				
Do 24	38	24	38	103
25-29	31	31	38	94
30-39	40	25	34	260
40-49	43	27	29	160
50-59	41	26	33	150
60 lat i więcej	31	23	46	217
<u>Miejsce zamieszkania</u>				
Wieś	27	33	40	408
Miasto	45	20	34	576
<u>Wielkość miasta</u>				
Do 20 tys.	39	20	40	112
21-100	42	21	38	173
101-500	52	16	31	164
501 tys. i więcej mieszkańców	47	24	28	127
<u>Region</u>				
Środkowy (Warszawa)	36	26	38	164
Północno-wschodni (Białystok)	29	29	43	70
Północny (Gdańsk)	53	17	29	105
Południowy (Katowice)	46	21	33	164
Południowo-wschodni (Kraków)	34	28	38	156
Środkowowschodni (Lublin)	27	26	47	78
Środkowozachodni (Poznań)	37	31	31	137
Południowo-zachodni (Wrocław)	32	28	40	110
<u>Wykształcenie</u>				
Podstawowe	27	27	45	414
Zasadnicze zawodowe	35	27	37	244
Średnie	50	23	27	258
Wyższe	62	22	16	68
<u>Grupa społeczno-zawodowa</u>				
Inteligencja, kadra kierownicza	60	28	11	53
Pozostali umysłowi	50	22	28	208
Pracownicy handlu i usług	39	23	39	62
Robotnicy wykwalifikowani	40	23	38	257
Robotnicy niewykwalifikowani	30	30	40	144
Robotnicy najemni w rolnictwie i leśnictwie	22	35	43	37
Rolnicy	22	34	43	170
Prywatni przedsiębiorcy	39	16	44	43
<u>Dochody osobiste respondenta</u>				
Do 450 tys. zł	27	42	30	33
451-700	23	21	56	158
701-950	34	28	38	205
951-1200	35	31	34	195
1201-1450	43	27	30	135
1451-1700	48	22	30	73
1701-1950	39	23	37	51
1951-2200	53	18	29	62
Powyżej 2200 tys. zł	61	16	23	70
<u>Ocena co do przyszłości kraju</u>				
Nadzieja	61	14	25	302
Nadzieja i obawa	36	25	40	452
Obawa	11	44	45	224
Trudno powiedzieć	25	25	50	4
<u>Przynależność do b. PZPR</u>				
Należał	49	35	15	103
Nie należał	36	24	39	863
<u>Deklarowane poglądy polityczne</u>				
Lewica	36	38	26	126
Centrum	33	26	41	446
Prawica	46	22	32	311
Trudno powiedzieć	34	24	42	92
<u>Przynależność do związków zawodowych</u>				
Należący do:				
NSZZ "Solidarność"	57	30	13	94
skupionych w OPZZ	44	31	25	52
innych	46	21	32	28
Nie należący do żadnych	35	25	40	788
<u>Ocena kierunku rozwoju sytuacji w kraju</u>				
Dobry	59	10	31	452
Zły	17	49	34	287
Trudno powiedzieć	22	27	51	245

Tabela 5

Charakterystyka badanych	Rozkład odpowiedzi na pytanie: <i>Czy według Pana(i) plan Balcerowicza przynosi Polsce:</i>			Liczba osób
	więcej dobrego niż złego	tyle samo dobrego, co złego	więcej złego niż dobrego	
Ogółem	31	48	21	958
<u>Płeć</u>				
Mezcyźni	34	45	21	472
Kobiety	28	52	20	486
<u>Wiek</u>				
Do 24	35	43	22	100
25-29	29	50	20	93
30-39	31	50	19	256
40-49	33	45	21	155
50-59	31	45	24	147
60 lat i więcej	28	53	19	207
<u>Miejsce zamieszkania</u>				
Wieś	19	54	26	391
Miasto	39	44	17	567
<u>Wielkość miasta</u>				
Do 20 tys.	36	51	13	109
21-100	38	50	12	175
101-500	42	36	22	162
501 tys. i więcej mieszkańców	40	40	21	121
<u>Region</u>				
Środkowy (Warszawa)	30	46	24	155
Północno-wschodni (Białystok)	21	65	15	68
Północny (Gdańsk)	40	45	14	104
Południowy (Katowice)	45	40	15	156
Południowo-wschodni (Kraków)	24	53	22	155
Środkowowschodni (Lublin)	25	43	32	75
Środkowozachodni (Poznań)	30	50	20	137
Południowo-zachodni (Wrocław)	25	53	22	108
<u>Wykształcenie</u>				
Podstawowe	25	52	23	393
Zasadnicze zawodowe	30	47	23	239
Średnie	35	50	14	259
Wyższe	51	28	21	67
<u>Grupa społeczno-zawodowa</u>				
Inteligencja, kadra kierownicza	51	28	21	53
Pozostali umysłowi	39	46	15	210
Pracownicy handlu i usług	27	58	15	59
Robotnicy wykwalifikowani	31	48	21	248
Robotnicy niewykwalifikowani	32	49	19	140
Robotnicy najemni w rolnictwie i leśnictwie	26	32	41	34
Rolnicy	16	56	27	164
Prywatni przedsiębiorcy	25	52	22	40
<u>Dochody osobiste respondenta</u>				
Do 450 tys.zł	25	47	28	32
451-700	20	51	28	151
701-950	28	53	19	197
951-1200	27	51	22	197
1201-1450	37	42	20	128
1451-1700	34	46	20	71
1701-1950	35	53	12	49
1951-2200	39	52	10	62
Powyżej 2200 tys.zł	54	29	17	69
<u>Odczucia co do przyszłości kraju</u>				
Nadzieja	56	40	4	296
Nadzieja i obawa	25	57	18	446
Obawa	9	43	48	210
Trudno powiedzieć	25	50	25	4
<u>Przynależność do b.PZPR</u>				
Należał	33	40	27	105
Nie należał	31	50	19	836
<u>Deklarowane poglądy polityczne</u>				
Lewica	31	39	30	127
Centrum	27	52	21	436
Prawica	38	49	13	302
Trudno powiedzieć	30	38	32	84
<u>Przynależność do związków zawodowych</u>				
Należący do:				
NSZZ "Solidarność"	50	34	15	93
skupionych w OPZZ	34	43	23	53
innych	21	57	21	28
Nie należący do żadnych	29	50	21	764
<u>Oceń kierunek rozwoju sytuacji w kraju</u>				
Dobry	49	42	8	443
Zły	12	50	37	288
Trudno powiedzieć	18	59	23	227